

## Su'aalaha Badanaa la Iska Waydiiyo Xarumaha Caafimaadka

### Dugsiga ee Greater Portland Health

**Su'aal:** Waa kuwee dugsiyada leh xarumaha caafimaadka?

**Jawaab:** Gudaha Portland: Dugsiga Dhexe ee King, Dugsiga Sare ee Deering, Dugsiga Sare ee Portland, Dugsiga Sare ee Casco Bay iyo PATHS

**Gudaha Westbrook:** Dugsiga Dhexe iyo Sare ee Westbrook

**Gudaha South Portland:** Dugsiga Sare ee South Portland and Middles.

**Su'aal:** Sidee ayaan u diiwaan gelinayaa ilmahayga?

**Jawaab:** Buuxi oo saxiix foomka diiwaan gelinta. Foomka la buuxshay ayaa lagu celin karaa qaababka soo socda: lagu celiyo xarunta caafimaadka ee dugsiga (SBHC), kalkaalisada dugsiga ama macalinka fasalka.

**Su'aal:** Ilmahayga muu eegi karaa dhakhtarka caafimaadka ee Greater Portland Health (GPH) SBHC ama adeegga daryeelka aasaasiga ah haddii foomka diiwaan gelinta oo waalidku saxiixay aan la soo celin?

**Jawaab:** Ilmaha yaryar (ka yar 18 sano jir\*) waa in ay haystaan foomka diiwaan gelinta oo saxiixan kahor inta uusan qaabilin dhakhtar. Foomka diiwaan gelinta ayaa ah cadeynta ogolaanshaha si loo baxsho adeegyada caafimaadka iyo daryeelka dhimirka ee ilmaha.

Ogolaanshaha hadalka ee waalidka ama masuulka ilmaha ayaa u sahlaaya bixiyaha inuu qaabilo ilmaha **halmar keliya**. Foomka diiwaan gelinta oo la buuxshay oo saxiixan ayaa u baahan in la soo celiyo kahor inta aan wax adeegyo ah la bixin.

\*Ilmaha aan qaan gaarin ayaa bixin kara ogolaanshaha dhammaan adeegyada caafimaadka, dhimirka, ilkaha iyo tallo bixinta kale ee caafimaadka haddii ilmaha aan qaan gaarin uu:

- Ku nool yahay meel gaar ah oo ka madax banaan yahay taageerada waalidka
- Xaas leeyahay
- Uu xubin ka yahay Ciidanka qalabka Sida
- Uu awood u leeyahay

Haddii ardaygu ka wayn yahay 18 sano jir, wuu buuxin karaa oo saxiixi karaa foomkiisa diiwaan gelinta si uu uga helo adeegyada adeeg kasta ama xarunta GPH.

**Su'aal:** Maxaa u qalma booqasho qarsoodi ah?

Carruurta ka diiwaan gashan SBHC ayaa heli doona adeegyada qarsoodiga ah (ilaa in ilmuhu doorto maahee in uu waalidkiis ka qaybgeliyo daryeelkiisa uuna bixiyo ogolaansho arintaas lagu sameynaayo). Adeegyada soo socda ayaa loo arkaa booqashooyin sir ah:

- Khamrada iyo adeegsiga daroogada iyo maandooriyaha
- Baaritaannada iyo daawaynta HIV iyo cudurada kale ee galmada la iskugu gudbiyo
- Adeegyada daryeelka hooyada iyo dhallaanka
- Daryeelka caafimaadka dhimirka ee bukaan socodka
- Maareynta xakamaynta uurka (ayna ku jiraan, laakiin kuma koobna: kondhomyada, kaniiniyada kahortaga uurka ee afka laga qaato, jaamanka kahortaga uurka, kaniiniyada kahortaga uurka ee xaalada degdega ah; ee ardayda dugsiga sare; cirbadaha kahortaga uurka, talaalka kahortaga uurka, iyo aaladaha kahortaga uurka ee murqaha la gasho ayaa sidoo kale la heli karaa)

**Su'aasha:** Miyaan u baahan nahay in aan diiwaan gasho ilmahayga haddii uu horey bukaan uga ahaa GPH?

**Jawaab:** Haa

**Su'aasha:** Ilmaha ma lagu qaabili karaa SBHC haddii aysan haysan wax caymis ah?

**Jawaab:** Haa

**S: Waxaan qabaa su'aal ku saabsan ceymiska ama biilka aan helay.**

**J:** Haddii aad dooneyso inaad ka wada hadasho caymiska iyo xulashooyinka lacag bixinta, oo ay ku jiraan qiimeynteenaa qiimeynta, fadlan wac (207) 874-2141 oo ku qor 5058 si aad ula xiriirto La-taliyayaasha Gargaarka Maaliyadeed. Haddii aad qabto su'aalo ku saabsan kharashaadka ama adeegyada ku qoran biilkaaga, fadlan wac (207) 874-2141 oo riix 6 si aad ula xiriirto Waaxda Biilka.

**S: Waa maxay sababta aad warbixinta dakhliga guriga uga codsanaysid foomka diiwaangelinta? Ma diidi karaa inaan ka jawaabo su'aashan? J:** GPH waxaa laga rabaa inay soo gudbiso heerarka dakhliga ee bukaanadeena si loogu

maalgeliyo xarumaheena caafimaadku .

Macluumaadka bukaanka shaqsiga ah lama wadaago, heerka dakhliga cunuguna saameyn kuma yeesho daryeelka ay helaan. Waxaad diidi kartaa in aad bixiso macluumaadka dakhliga.

**S: Waa maxay farqiga u dhexeeya shaqada kalkaalisada caafimaadka ee iskuulka iyo tan SBHCs?**

**J:** Kalkaalisada caafimaadka ee iskuulku waxay qiimeysaa xaaladaha caafimaad si ay u go'aamiso in cunuggu u baahan yahay daryeel caafimaad oo aasaasi ah. Kalkaaliyayaasha caafimaadka ee dugsiyada waxay awoodaan inay baaraan caqabadaha barashada, dib u eegista xaaladda tallaalka, kala soocida ama daaweynta shilalka iyo cudurrada, maamulka daawooyinka iyo taageerada guusha waxbarashada iyada oo loo marayo IEPs iyo IHPs.

SBHCs waxay bixiyaan barta gelitaanka iyo isha daryeelka aasaasiga ah ee carruurta waxaana ka shaqeeya bixiyeyaasha caafimaadka caafimaadka iyo dhaqanka (tusaale ahaan dhakhaatiirta, kalkaaliyayaasha caafimaadka, kaaliyayaasha dhakhtarka, iyo shaqaalaha bulshada ee ruqsad haysta). Carruurta la diiwaangeliyey waxay dooran karaan GPH inay noqoto hoyga caafimaad ee ugu weyn, taas oo siineysa daryeel isku-duuban oo la heli karo sanadka oo dhan. Haddii uu ilmuhu daryeelka aasaasiga ah ka helay meel kale, bixiyayaasha daryeelka aasaasiga ah ee SBHC waxay daryeelka la xiriiriyaan bixiyaha daryeelka aasaasiga ah ee ilmaha.

**S: Adeegyo nooc ee ah ayaa laga bixiyaa SBHCs?**

**Jawaab:** Adeegyada la baxsho waxaa kamid ah: baaritaanka jirka ciyaaraha, baaritaanka iyo daawaynta xanuunnada dabo dheeraada, talaallada, tallo bixinta caafimaadka dhimirka, qaadista dhiiga (dhiiga lagu qaado shaybaarada) iyo maareynta kahortaga uurka.

**Su'aal: Daruuri ma tahay in ilmuhu u tagaan kalkaalisada dugsiga marka koobaad ama waa inay toos u aadaan SBHC?**

**J:** Carruurta ku jira adeegyada caafimaadka iskuulka waxay dooran karaan halka ay marka hore aadi doonaan. Cunugga is diiwaangeliya waxaa mar walba lagu soo dhaweynayaa inuu soo galo SBHC kasta inta lagu jiro saacadaha furan. Ballanta waxaa horay u sii qabsan kara kalkaalisada caafimaadka ee iskuulka ama cunugga.

**S: Ilmahayga ma ku arki karaa SBHC xitaa haddii aysan dhigan iskuulkaas?**

**Jawaab:** Haa, haddii ilmahaagu ka diiwaan gashan yahay adeegyada caafimaadka ee dugsiga ee GPH, waxaa lagu qaabili karaa midkood xarumaheena SBHC-yada iyo adeegga daryeelka aasaasiga ah ee GPH oo u adeegga carruurta.

**S: Miyaan u baahanahay inaan cunuggayga sanad walba dib ugu qoro adeegyada caafimaadka ee GPH? Haddii cunuggaygu ka tago Westbrook, South Portland ama Portland iskuulada, weli ma u bukaan GPH?**

**J:** Ilmahaagu haddii uu arday ka yahay dugsiyada Westbrook, South Portland ama Portland Public Schools, uma baahnid inaad sanad walba soo gudbiso waraaqo cusub. Sidoo kale uma baahnid inaad keento waraaqo dheeraad ah si ilmahaaga loogu arko mid ka mid ah xarumaheena GPH SBHC ama xarumaha daryeelka aasaasiga ah ee GPH ee carruurta lagu daryeelo.

Haddii ilmahaagu uusan ahayn arday ka diiwaan gashan mid ka mid ah saddexda nidaam ee dugsiyada, waxaad u baahan tahay inaad la xiriirto GPH adigoo wacaya 874-2141 oo aad weydiisato in ilmahaagu uu sii ahaado bukaan mid ka mid ah xarumaheena daryeelka aasaasiga ah ee u adeega carruurta. Waxaa laga yaabaa in loo baahdo waraaqo dheeraad ah.

**S: Maxaa dhacaya haddii ilmahaygu u baahan yahay daryeel caafimaad wakhtiyada ka baxsan iskuulka?**

**J:** Waxaad ballan ka qabsan kartaa xarun kasta oo GPH ee daryeelka aasaasiga ah ee carruurta, adigoo wacaya 874-2141. Haddii ilmahaagu uu leeyahay daryeel bixiye kale oo aan ahayn GPH, waxaad sidoo kale la xiriiri kartaa isaga.

**S: Ilmahaygu ma awoodi doonaa inuu helo adeegyada SBHC inta lagu jiro xilliyada waxbarashada fog ama jadwalka iskuulka ee la beddelay?**

**J:** Haa. Dhammaan bixiyeyaasha daryeelka caafimaadka iyo caafimaadka dabeecadda waxay awood u leeyihiin inay ballan ka qabsadaan bukaannada (via ZOOM ama taleefan). Si aad u hesho macluumaadka xiriirka ee saxda ah ee ku saabsan la-talinta daryeelka caafimaadka fogaanta ah, ku qor foomka diiwaangelinta cinwaanka emaylka ee ilmahaaga.

Wixii su'aalo dheeraad ah, fadlan nala soo xiriir (207) 874-2141 X 7 ama email ahaan kala xariir [gphschoolhealth@greaterportlandhealth.org](mailto:gphschoolhealth@greaterportlandhealth.org).